

**SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KİŞİSEL FİNANS İLE İLGİLİ TUTUM VE
DAVRANIŞLARI: KAHRAMANMARAŞ İLİNDE BİR ARAŞTIRMA**
**PERSONAL FINANCIAL ATTITUDES AND BEHAVIORS OF HEALTHCARE
STAFF: A FIELD RESEARCH IN K.MARAS**

Yrd. Doç. Dr. Şebnem ADA¹

¹Selçuk Üniversitesi Çumra Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Konya

sebnemada@selcuk.edu.tr

ÖZET

Bu çalışmada, kişisel finans ve kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışlar tanımlanıp, kişisel finansın gerek bireyler gerekse de ekonomik bir birim olan aileler açısından taşıdığı önem ele alınmaktadır. Çalışma kapsamında, Kahramanmaraş ilinde faaliyet gösteren üç özel hastane ile bir üniversite hastanesinde çalışan toplam 98 hemşireye anket uygulaması yapılmıştır. Ankette hemşirelere demografik faktörlerle ilgili soruların yanı sıra kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışlarını belirlemeye yönelik sorular yöneltilmiştir. Hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışlarının belirlenen demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Sonuç olarak, anket uygulanan hastanelerdeki ankete katılan hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutumlarının sadece gelir düzeyine göre ve kişisel finans ile ilgili davranışlarının ise sadece eğitim durumuna göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kişisel finans, Kişisel finans ile ilgili tutum, Kişisel finans ile ilgili davranışlar, Sağlık Çalışanları, Sağlık Kurumları

ABSTRACT

The objective of this study is to define personal finance as well as the attitudes and behaviors of health-care staff with respect to personal finance. The study also deals with the importance of personal finance for individuals and families. In the context of this study, a structured survey was conducted with the participation of 98 nurses in three private and one university hospitals operating in Kahramanmaraş province of Turkey. Survey participants responded to questions related to the personal financial attitudes and behaviors as well as the demographic questions. Statistical tests were done in order to determine whether personal financial attitudes and behaviors of nurses differ depending on the demographic factors examined in this study. Results reveal that personal financial attitudes of nurses differ depending on their income levels, and personal financial behaviors of nurses differ depending on their educational background.

Keywords: Personal finance, personal financial attitudes, personal financial behaviors, Health-care staff, Health-care institutions

1. GİRİŞ

Ekonomideki belirsizlikler ve ekonomik çevredeki güçler ve değişim nedeniyle en küçük ekonomik birim olan aileler de gelirlerini etkin bir şekilde yönetme ihtiyacı duymaktadırlar. Bu nedenle de gelirin kullanım biçimi ailenin yaşamı açısından büyük önem taşıyan unsurlardan bir tanesidir. Bu sebeple de, ailenin yaşam kalitesinin yükseltilmesi, ailedeki paranın kullanımının bugün ve gelecek açısından planlanması, tüketim ve tasarruf arasında bir dengenin sağlanması aile açısından finansal anlamda verilecek kararların oluşturulmasında gerekli görülmektedir. Aile, gelirin harcanması konusunda elde edilen gelirin miktarına göre gelirin verilecek kararlarla optimum şekilde dağılımını sağlayabilmektedir. Buna göre aileler, gelirlerinin tümünü tüketim ihtiyaçlarını karşılamak için kullanabilmekte, belirli bir yaşam kalitesini sağlayabilmek için gelirin bir kısmını biriktirebilmekte ya da gelirlerinden daha fazla miktarda harcama yaptıkları takdirde borçlanma durumunda kalabilmektedirler. Son yıllarda gelişen ve değişen ekonomi, finansal araç ve hizmetler, çok sayıda ve çeşitli finansal ürün ve hizmetlerin varlığı aileleri gelirin harcanması ve belirli bir refah düzeyine ulaşma konusunda akıllıca kararlar vermeleri gereğini ortaya çıkarmaktadır (Çopur ve Şafak, 2003).

Bu bağlamda, finans ilkelerinin bireysel ya da ailesel bazda verilecek kararlara uygulanması olarak tanımlanan (www.wealth-steps.com) kişisel finans kavramı ve kişisel finans yönetiminde benimsenecek tutum ve davranışlar ve dolayısıyla da bu tutum ve davranışları etkileyecek faktörler önem kazanmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de önemli sektörlerden biri olan sağlık sektörü çalışanlarından hemşirelerin bireysel olarak finans yönetimlerini gerçekleştirmeleri konusundaki düşüncelerinin belirlenmesidir. Bu çalışma ile hangi demografik faktörlerin hemşirelerin kişisel finans ile ilgili kararlarını, tutum ve davranışlarını etkilediğinin tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında Kahramanmaraş ilinde seçilmiş olan özel hastaneler ile üniversite hastanesinde çalışan ve uygun örnekleme yöntemi ile seçilen hemşirelere anket uygulaması yapılmış ve kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışları tespit edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın diğer bölümleri şu şekilde düzenlenmiştir. İkinci bölümde, kişisel finans kavramı, üçüncü bölümde kişisel finans ile ilgili tutum ve davranış kavramları tartışılmış ve dördüncü bölümde de, kişisel finansın önemi üzerinde durulmuştur. Beşinci bölümde, araştırmanın amacı, yöntemi, hipotezleri ve temel bulguları verilmiş olup, 6. bölümde de sonuç ve değerlendirmelere yer verilmiştir.

2. KİŞİSEL FİNANS

Bireysel finans, para yönetimi ve tüketici finansmanı olarak da bilinen kişisel finans; nakit akım planları, borç-alacak ilişkileri, sigorta, yatırımlar ve birikimler gibi kişisel finans sorunlarını kapsamaktadır (Marsh, 2006).

Başka bir ifadeyle; kişisel finans; ilkelerinin bireylerin, ailelerin ve hanehalkının şimdiki ve gelecekteki finansal ihtiyaçlarını karşılamak için parasal kaynaklarını elde etme, geliştirme ve dağıtma yolları ile ilgili çalışmalara uygulanması olarak tanımlanmaktadır. Kişisel finans; finansal tablolar, vadesiz mevduat hesabı ile yatırım hesabını ve nakit akım yönetimi, risk değerlemesi ve yönetimi, vergi, emeklilik ve gayrimenkul planlaması gibi yatırım araç ve tekniklerini kapsamaktadır (Schuchardt vd., 2007).

Literatürde kişisel finans ile ilgili değişik tanımlamalar bulunmaktadır.

Godwin (1990)'a göre kişisel finans; ailedeki finansal yönetim olarak tanımlanmakta ve aile bireyleri tarafından mevcut gelir akışları ve birikimlerinin ailenin açık ya da gizli olan finansal hedeflerini karşılaması amacıyla gerçekleştirilen planlama, uygulama ve değerlendirme faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır.

Struwig ve Plaatjes(2007)'e göre kişisel finans yönetimi; kişi ya da aile tarafından açık ya da gizli olarak belirlenen finansal hedeflerin etkin ve etkili bir tutum ile gerçekleştirilmesi amacıyla gelirin dağılımı ve sahip olunan varlıkların (servetin) artırılmasını planlama, bu konu ile ilgili karar verme, düzenleme, uygulama ve kontrol etme amacıyla yapılan faaliyetler grubudur.

3. KİŞİSEL FİNANS İLE İLGİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLAR

Tutum; bir kişinin bir fikre, bir nesneye veya bir sembole ilişkin olumlu veya olumsuz duygularını ya da eğilimlerini ifade eder (www.ikademi.com). Tutumlar, bireylerin içinde yaşadıkları dünya ile ilgili görüş, düşünce ve yargılarıdır (Pankrow, 2003).

Kişisel finans ile ilgili tutumlar ise; bir kimsenin kişisel finans sorunlarıyla ilgili hissettikleri olarak ifade edilirken (Marsh, 2006); finansal yönetim uygulamalarının ölçüsü ve kabul edilebilirliğini değerlendirirken ortaya konulan psikolojik eğilim olarak da tanımlanabilmektedir (Eagly ve Chaiken, 1993).

Bir kimsenin hayata ve paraya karşı tutumu, o kişinin finansal yaşamını etkilemektedir. Kişisel finans ile ilgili sorunların iyi bir şekilde anlaşılması kişinin kendi yaşamını ve mevcut finansal durumu hakkında farkındalık düzeyini arttıracaktır. Dolayısıyla bu da kişinin hem hayata ve paraya karşı hem de yaşamının her alanında olumlu bir tutum sergilemesine yol açacaktır (Struwig, 2009).

Parrotta ve Johnson (1998)'a göre, kişisel finans yönetimi en iyi şekilde finansal tutumlarla öngörülebilme ve kişilerin, önerilen finansal yönetim uygulamalarını daha fazla kullanabilmek için iyi bir kişisel finans yönetiminin önemini anlamaları gerekmektedir.

Kişisel finans ile ilgili davranışlar da bir kimsenin kişisel finansla ilgili sorunlarla ilişkili olarak nasıl davrandığını ifade etmektedir (Marsh, 2006). Bu tür davranışlara örnek olarak (a) faturaları zamanında ödemek, (b) birikim yapmak amacıyla bankada hesap açmak, (c) ödemelerini kredi kartıyla yapmak, (d) belirlenen bütçeye göre harcama yapmak gösterilebilmektedir.

4. KİŞİSEL FİNANSIN ÖNEMİ

Kişisel finans yönetimini gerçekleştirmede etkin rol oynayan aileler ve aile üyeleri temel tüketim ihtiyaçlarını karşılama, yaşam standardını geliştirme, çalışma ve mesleki gelişmeyi sağlama, giderek değişen ve gelişen ekonomik sisteme uyum gösterme gibi temel ekonomik faaliyetleri gerçekleştirerek ekonomik açıdan varlıklarını koruyabilmektedirler (Gönen ve Özmete, 2006).

Ailede başarılı bir finansal yönetim süreci de finansal kararlarda etkin olmayı gerektirir. Günümüzde ekonomik belirsizlik ve değişimin hızlı bir şekilde artması etkili finansal kararlar verme sürecini (bireysel isteklerin, ihtiyaçların, önceliklerin belirlenmesi; gelirin hangi harcama kalemlerine ayrılacağına ortaya konması, harcama kayıtlarının tutulması, tasarruf ve yatırımlar konusunda karar verme) de oldukça güçleştirmiştir. Bu nedenle de kişilerin kişisel finans bağlamında gerek bireysel gerek aile olarak sergiledikleri

finansal tutum ve gösterdikleri finansal davranışları da uzun dönemli maddi refahın sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır (Gönen ve Özmete, 2006).

5. SAĞLIK ÇALIŞANLARININ KİŞİSEL FİNANS İLE İLGİLİ TUTUM VE DAVRANIŞLARININ BELİRLENMESİNE YÖNELİK BİR ALAN ARAŞTIRMASI

5.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı, sağlık sektörü çalışanları olarak hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışlarının belirli demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, hemşirelerin bireysel ve aile içi finansla ilgili kararlarını verirken ve finansla ilgili tutum ve davranışlarını belirlerken hangi demografik faktörlerin belirleyici olduğu incelenecektir.

5.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu çalışma kapsamında Kahramanmaraş ilinde 3 özel ve 1 üniversite hastanesinde görev yapan hemşirelere anket uygulanmış olup, örnekleme yöntemi olarak “uygun örnekleme” (convenience sampling) kullanılmıştır. Çalışma dahilinde toplam 150 hemşireye anket gönderilmiş olup, bu anketlerden 100 tanesi geri dönmüş ve 2 tanesi de veri eksikliği nedeniyle kullanılmamıştır. Dolayısıyla, veri analizine 98 anket dahil edilmiştir.

Anketin birinci bölümünde, kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışların belirlenmesine yönelik sorular; ikinci bölümde ise demografik sorular yöneltmiştir. Ankette kullanılan kişisel finans ile ilgili tutum ve davranış ölçeklerinin oluşturulmasında literatürde çeşitli kaynaklardan yararlanılmıştır (Marsh, 2006; Joo ve Grable, 2000). Anket soruları, iki tür 5’li Likert ölçeği kullanılarak hazırlanmıştır (Kişisel Finans İle İlgili Tutumlar için; 1=Kesinlikle aynı fikirde değilim, 2=Aynı fikirde değilim, 3=Kararsızım, 4=Aynı fikirdeyim, 5=Kesinlikle aynı fikirdeyim ve Kişisel Finans İle İlgili Davranışlar için; 1=Hiçbir zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Genellikle, 5=Her zaman).

İstatistiki analiz yöntemi olarak, yüzde, frekans, Bağımsız Gruplar T-Testi (Independent Samples T-Test) ve ANOVA kullanılmıştır. Araştırmanın hipotezleri, SPSS 17.0 istatistiki paket programı kullanılarak yapılmıştır.

5.3. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırma kapsamında, kişisel finans ile ilgili tutumlar ve davranışlar için ayrı olmak üzere her biri için 10’ar hipotez oluşturulmuştur. Oluşturulan hipotezler, tutumların ve davranışların anket kapsamında belirtilen her bir demografik faktöre göre farklılık gösterdiğini ileri sürmektedir.

Tutumlarla İlgili Hipotezler:

Hipotez 1a: Kişisel finans ile ilgili tutumlar cinsiyet açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1b: Kişisel finans ile ilgili tutumlar yaş açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1c: Kişisel finans ile ilgili tutumlar medeni durum açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1d: Kişisel finans ile ilgili tutumlar eğitim durumu açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1e: Kişisel finans ile ilgili tutumlar meslekte çalışma süresi açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1f: Kişisel finans ile ilgili tutumlar gelir düzeyi açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1g: Kişisel finans ile ilgili tutumlar oturlan ev açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1h: Kişisel finans ile ilgili tutumlar ev sahipliği açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1i: Kişisel finans ile ilgili tutumlar araç sahipliği açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 1j: Kişisel finans ile ilgili tutumlar hastane türü açısından farklılık göstermektedir.

Davranışlarla İlgili Hipotezler:

Hipotez 2a: Kişisel finans ile ilgili davranışlar cinsiyet açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2b: Kişisel finans ile ilgili davranışlar yaş açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2c: Kişisel finans ile ilgili davranışlar medeni durum açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2d: Kişisel finans ile ilgili davranışlar eğitim durumu açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2e: Kişisel finans ile ilgili davranışlar meslekte çalışma süresi açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2f: Kişisel finans ile ilgili davranışlar gelir düzeyi açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2g: Kişisel finans ile ilgili davranışlar oturlan ev açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2h: Kişisel finans ile ilgili davranışlar ev sahipliği açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2i: Kişisel finans ile ilgili davranışlar araç sahipliği açısından farklılık göstermektedir.

Hipotez 2j: Kişisel finans ile ilgili davranışlar hastane türü açısından farklılık göstermektedir.

5.4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Kahramanmaraş ilinde anketlerin uygulandığı özel hastane ve üniversite hastanesindeki hemşirelerin demografik özellikleri ile kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışlarına yönelik verdikleri cevapların yüzde frekans dağılımı tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Faktörlerin Yüzde/ Frekans Dağılımı

Demografik Faktörler	F	%	Demografik Faktörler	F	%
Cinsiyet	98		Gelir Düzeyi	97	
Bay	27	27,6	0-1000 TL	22	22,7
Bayan	71	72,4	1001-2000 TL	50	51,5
			2001-3000 TL	21	21,6
			3001 TL ve üzeri	4	4,1

Sağlık Çalışanlarının Kişisel Finans İle İlgili Tutum ve Davranışları: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma

Yaş	97		Bakmakla Yükümlü Olduğu Kişi	90	
20 yaş altı	15	15,5		29	32,2
20-24	33	34	0	14	15,6
25-29	21	21,6	1	19	21,1
30-34	12	12,4	2	8	8,9
35-39	8	8,2	3	12	13,3
40-50	4	4,1	4	5	5,6
50 üzeri	4	4,1	5	1	1,1
			6	2	2,2
			7		
Medeni Hal	96		Oturduğunuz Ev	96	
Evli	49	51	Kirada oturuyorum	40	41,7
Bekar	46	47,9	Kendi evimde oturuyorum	32	33,3
Dul	1	1,0	Kira ödemedem ailemin evinde oturuyorum	18	18,8
			Diğer	6	6,3
Eğitim Durumu	94		Kendinize ait eviniz var mı?		
Lise	45	47,9	Evet	35	35,7
Önlisans	25	26,6	Hayır	63	64,3
Lisans	22	23,4			
Lisansüstü	2	2,1			
Meslekte Çalışma Süresi	98		Kendinize ait arabanız var mı?		
1 yıldan az	20	20,4	Evet	39	39,8
1-4 yıl	29	29,6	Hayır	59	60,2
5-9 yıl	29	29,6			
10-20 yıl	12	12,2			
20 yıldan fazla	8	8,2			
Hastane Türü					
Üniversite	34	34,7			
Özel	64	65,3			

Tablo 1, ankete katılan hemşirelerin demografik özelliklerinin yüzde ve frekans dağılımını göstermektedir. Tablo 1'e göre, katılımın %65,3'ünün Kahramanmaraş ilindeki özel hastanelerden ve %34,7'sinin de üniversite hastanesinden sağlandığı verisi dahilinde ankete katılan hemşirelerin %72'si bayanlardan oluşmakta olup, anket dahilindeki hemşirelerin yaklaşık yarısı evli (%51) olup büyük çoğunluğu (33 kişi, %34) da 20-24 yaş aralığında bulunmaktadır. Anket dahilindeki hemşirelerin eğitim durumlarına bakıldığında ise, %47,9'unun lise mezunu olduğu ve çok düşük bir oranda (%2,1) lisansüstü mezunu hemşire olduğu görülmektedir. Hemşirelerin %29,6'sının ya 1 yıldan az ya da 1-4 yıl arasında çalışma deneyimi olduğu sonucu ile paralellik gösterecek şekilde ankete katılan hemşirelerin yaklaşık yarısının (%51,5) 1001-2000 TL arasında bir gelire sahip olduğu söylenebilmektedir. Gelir düzeyi ve meslekte çalışma süresi verileriyle de paralellik gösterecek şekilde ankete katılan hemşirelerin %64'ünün ev sahibi olmadığı ve %60'ının da araba sahibi olmadığı görülmektedir.

Tablo 2. Kişisel Finans İle İlgili Tutumların Yüzde/Frekans Dağılımı

Soru Kodu	Kişisel Finansal Tutumlar	1	2	3	4	5	A.O.	S.S.
		F %	F %	F %	F %	F %		
KFT1	Bütçe sahibi olmak önemli bir kişisel finans stratejisidir.	5	3	12	39	36	4,03	1,06
KFT2	Kişisel finansal durumla ilgili planlar yapmak ve buna zaman ayırmak önemlidir.	5,3	3,2	12,6	41,1	37,9	3,86	1,01
KFT3	Finansal kayıtlar kişisel finansın önemli	1	3	8	56	25	4,09	0,76

Sağlık Çalışanlarının Kişisel Finans İle İlgili Tutum ve Davranışları: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma

	bir bölümüdür.	1,1	3,2	8,6	60,2	26,9		
KFT4	Kredi kartı sahibi olmak kişinin kendini finansal açıdan güvende hissetmesini sağlamaktadır.	27	31	21	13	6	2,39	1,20
		27,6	31,6	21,4	13,3	6,1		
KFT5	Nakit para ve banka hesap kartı kullanmak kredi kartı kullanmaktan güvenlidir.	2	8	12	31	43	4,09	1,05
		2,1	8,3	12,5	32,3	44,8		
KFT6	Başka birisine borçlu olmak benim için kabul edilebilirdir.	32	36	17	10	0	2,05	0,97
		33,7	36,7	17,3	10,2	0		
KFT7	Araba alırsam araç kredisi kullanarak alırım.	14	29	33	14	7	2,70	1,11
		14,4	29,9	34	14,4	7,2		
KFT8	Hayatım boyunca hep birtakım borçlarım olacaktır (kredi kartı, ev kredisi vb.)	12	28	23	24	11	2,94	1,22
		12,2	28,6	23,5	24,5	11,2		
KFT9	Gelecekte kendimi finansal açıdan güvende hissetmiyorum.	11	30	32	15	9	2,80	1,12
		11,3	30,9	33	15,5	9,3		
KFT10	Diğer kişilerle olan finansal ilişkilerim (borç-alacak vb.) kişisel ilişkilerimi etkilememektedir.	17	16	22	34	8	3,00	1,25
		17,5	16,5	22,7	35,1	8,2		
KFT11	Emeklilikte gelirim ana kaynağımı kişisel tasarruflarım oluşturacaktır.	6	14	33	25	18	3,36	1,13
		6,3	14,6	34,4	26	18,8		

Kişisel finans ile ilgili tutumların yüzde ve frekans dağılımını gösteren Tablo 2'ye göre, ankete katılan hemşirelerin %60,2'si "finansal kayıtların kişisel finansın önemli bir bölümü olduğu" tutumu ile ve %44,8'i de "nakit para ve banka hesap kartı kullanmanın kredi kartı kullanmaktan güvenli olduğu" tutumu ile aynı fikirde olduğunu bildirmiştir. Ayrıca bütçe sahibi olmanın önemli bir kişisel finans stratejisi olduğunu düşünen hemşirelerin de %41,1 gibi bir orana sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3'ten de görüldüğü üzere, ankete katılan hemşirelerin her zaman (%56,1) faturalarını zamanında ödediği, genellikle (%53,6) belirledikleri bütçeye göre harcama yaptıkları ve her zaman (%44,2) da kredi kartlarındaki tutarın tamamını ödedikleri yönünde olumlu bir finansal davranış sergiledikleri görülmektedir. Katılımda bulunan hemşirelerin %44,9'unun ise, hiçbir zaman maddi gücünün yeterli olmadığı şeyleri almadığı görülmektedir.

Tablo 3. Kişisel Finans İle İlgili Davranışların Yüzde/Frekans Dağılımı

Soru Kodu	Kişisel Finansal Davranışlar	1	2	3	4	5	A.O.	S.S.
		F %	F %	F %	F %	F %		
KFD1	Belirlediğim bütçeye göre harcama yaparım.	3	5	11	52	26	3,96	0,93
		3,1	5,2	11,3	53,6	26,8		
KFD2	Harcamalarım için haftalık veya aylık bütçeler oluştururum.	6	21	21	30	20	3,38	1,21
		6,1	21,4	21,4	30,6	20,4		
KFD3	Harcamalarım ile ilgili belgeleri (kredi kartı slip ve ekstresi, fatura vb.) saklarım.	7	11	18	31	30	3,68	1,23
		7,2	11,3	18,6	32	30,9		
KFD4	Faturalarımı (elektrik, su, telefon vb.) zamanında öderim.	0	3	5	35	55	4,45	0,73
		0	3,1	5,1	35,7	56,1		
KFD5	İhtiyaçlarımı büyük oranda kredi kartıyla karşılamayı tercih ederim.	37	18	25	13	4	2,27	1,22
		38,1	18,6	25,8	13,4	4,1		
KFD6	Kredi kartı ekstremdeki tutarın tamamını öderim (Kredi kartınız yoksa bu soruyu boş bırakınız).	6	6	11	20	34	3,91	1,27
		7,8	7,8	14,3	26	44,2		
KFD7	Yatırım amaçlı her ay bütçemden belli bir miktar ayırırım.	14	13	28	20	20	3,20	1,33
		14,7	13,7	29,5	21,1	21,1		
KFD8	Acil durumlar için aylık bütçemden bir miktar para ayırırım.	9	14	21	30	22	3,44	1,26
		9,4	14,6	21,9	31,3	22,9		
KFD9	Bazı şeyleri maddi gücüm yeterli olmadığı halde satın alırım.	44	25	24	2	3	1,93	1,03
		44,9	25,5	24,5	2	3,1		

Sağlık Çalışanlarının Kişisel Finans İle İlgili Tutum ve Davranışları: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma

KFD10	Bazı şeyleri (kitap, giyim, CD vb.) sadece kendimi iyi hissetmek için satın alırım.	32	15	28	17	4	2,44	1,24
KFD11	İhtiyacım olan şeyleri indirim zamanlarına denk getirerek satın alırım.	5	15	43	25	8	3,17	0,97
KFD12	Alışverişlerimde pazarlık yaparak indirim almaya çalışırım.	9	15	30	31	13	3,24	1,15

Kişisel finans ile ilgili tutumlara yönelik oluşturulan hipotezlerin t testi ve ANOVA sonuçlarını gösteren Tablo 4 incelendiğinde, ankete katılan hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutumlarının demografik faktörlerden cinsiyet, yaş, medeni hal, eğitim durumu, meslekte çalışma süresi, oturlan ev, araç ve ev sahipliği ile hastane türü açısından farklılık göstermediği, hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutumlarının sadece gelir düzeyi açısından farklılık gösterdiği sonucuna varılmaktadır. Bu sonuca göre, kişisel finans ile ilgili tutumlara yönelik olarak oluşturulan,

Hipotez 1f: Kişisel finans ile ilgili tutumlar gelir düzeyi açısından farklılık göstermektedir.
hipotezi kabul edilirken diğer hipotezler reddedilmiştir.

Kişisel finans ile ilgili tutumlarda gelir düzeyi açısından görülen farklılığın hangi gelir grupları arasındaki farklılıktan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla Post Hoc testinin sonuçlarına bakılmıştır. Buna göre; gelir grupları arasında görülen farklılığın 1001-2000 TL gelir grubu ile 2001-3000 TL gelir grubu arasında maaş alanların tutumlarının birbirinden farklı olmasından kaynaklandığı söylenebilmektedir. Bu gelir gruplarının ağırlıklı ortalamalarına bakıldığında ise, ağırlıklı ortalaması 3,40 olan 2001-3000 TL gelir grubu kapsamında sergilediği sonucuna varılmaktadır.

Tablo 5'te verilen kişisel finans ile ilgili davranışların hipotezlerinin test edilmesi için yapılan t testi ve ANOVA sonuçlarına göre ise, hemşirelerin kişisel finans ile ilgili davranışlarının cinsiyet, yaş, medeni durum, meslekte çalışma süresi, gelir düzeyi, oturlan ev, ev ve araç sahipliği ile hastane türü gibi demografik faktörler açısından farklılık göstermediği sadece eğitim düzeyinin hemşirelerin finansal davranışlarında etkili olduğu görülmektedir. Yapılan bu analiz sonucuna göre;

Hipotez 2d: Kişisel finans ile ilgili davranışlar eğitim durumu açısından farklılık göstermektedir.

hipotezi kabul edilmekte ve diğer hipotezler reddedilmektedir. Eğitim düzeyi açısından gerçekleşen bu farklılığın hangi eğitim düzeyleri arasındaki farklılıktan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan Post Hoc analizi sonucuna göre ise, Lise ve Lisansüstü eğitim düzeyleri arasındaki farklılığın bu farklılığa yol açtığı tespit edilmiştir. Buna göre, Lisansüstü eğitim düzeyine sahip hemşirelerin kişisel finans ile ilgili davranışlarının lisans eğitim düzeyine sahip hemşirelerin davranışlarına göre daha olumlu olduğu söylenebilmektedir.

Tablo 4. Kişisel Finans İle İlgili Tutumlara İlişkin Hipotezler

* p < 0,05

Tablo 5. Kişisel Finans İle İlgili Davranış Hipotezleri

H1: Kişisel Finans İle İlgili Tutumlar	Kategoriler	N	A.O.	S.S.	İstatistik
H1a: Cinsiyet	Bay	27	3.15	0.41	t=- 0.69
	Bayan	71	3.22	0.45	
H1b: Yaş	20 yaş altı	15	2.99	0.58	F= 1.13
	20-24	33	3.22	0.33	
	25-29	21	3.23	0.43	
	30-34	12	3.40	0.52	
	35-39	8	3.10	0.43	
	40-50	4	3.23	0.30	
H1c: Medeni Durum	50 üstü	4	3.27	0.41	t=0.60
	Evli	49	3.23	0.42	
H1d: Eğitim Durumu	Bekar	46	3.17	0.47	F= 2.48
	Lise	45	3.10	0.48	
H1e: Meslekte Çalışma Süresi	Önlisans	25	3.20	0.37	F= 0.84
	Lisans	22	3.36	0.35	
	Lisansüstü	2	3.64	0.77	
	1 yıldan az	20	3.10	0.56	
	1-4 yıl	29	3.25	0.38	
	5-9 yıl	29	3.15	0.37	
H1f: Gelir Düzeyi	10-20 yıl	12	3.35	0.54	F= 3.21*
	20 yıldan fazla	8	3.25	0.34	
	0-1000	22	3.27	0.42	
	1001-2000	50	3.08	0.46	
	2001-3000	21	3.40	0.35	
H1g: Oturulan ev	3001 ve üzeri	4	3.32	0.27	F= 0.21
	Kira	40	3.21	0.47	
	Kendi evim	32	3.22	0.45	
	Ailemin yanı	18	3.13	0.32	
H1h: Ev Sahipliği	Diğer	6	3.27	0.57	t=0.70
	Evet	35	3.24	0.40	
H1i: Araç Sahipliği	Hayır	63	3.18	0.46	t=1.40
	Evet	39	3.28	0.45	
H1j: Hastane Türü	Hayır	59	3.15	0.42	1.79
	Üniversite	34	3.31	0.40	
	Özel	64	3.15	0.45	

Sağlık Çalışanlarının Kişisel Finans İle İlgili Tutum ve Davranışları: Kahramanmaraş İlinde Bir Araştırma

H2: Kişisel Finans İle İlgili Davranışlar	Kategoriler	N	A.O.	S.S.	İstatistik
H2a: Cinsiyet	Bay	27	3.39	0.44	t=2.09
	Bayan	71	3.19	0.42	
H2b: Yaş	20 yaş altı	15	3.30	0.40	F=0.60
	20-24	33	3.26	0.45	
	25-29	21	3.16	0.46	
	30-34	12	3.26	0.46	
	35-39	8	3.30	0.36	
	40-50	4	2.95	0.44	
	50 üstü	4	3.37	0.27	
H2c: Medeni Durum	Evli	49	3.28	0.40	t=0.40
	Bekar	46	3.24	0.45	
H2d: Eğitim Durumu	Lise	45	3.17	0.38	F=3.18*
	Önlisans	25	3.40	0.36	
	Lisans	22	3.16	0.50	
	Lisansüstü	2	3.79	0.30	
H2e: Meslekte Çalışma Süresi	1 yıldan az	20	3.33	0.36	F=0.72
	1-4 yıl	29	3.16	0.44	
	5-9 yıl	29	3.24	0.50	
	10-20 yıl	12	3.35	0.37	
	20 yıldan fazla	8	3.16	0.41	
H2f: Gelir Düzeyi	0-1000	22	3.22	0.36	F=0.74
	1001-2000	50	3.20	0.44	
	2001-3000	21	3.32	0.48	
	3001 ve üzeri	4	3.46	0.41	
H2g: Oturulan ev	Kira	40	3.17	0.46	F=0.68
	Kendi evim	32	3.30	0.43	
	Ailemin yanı	18	3.28	0.35	
	Diğer	6	3.20	0.42	
H2h: Ev Sahipliği	Evet	35	3.31	0.46	t=1.09
	Hayır	63	3.21	0.41	
H2i: Araç Sahipliği	Evet	39	3.25	0.49	t=0.04
	Hayır	59	3.24	0.39	
H2j: Hastane Türü	Üniversite	34	3.31	0.48	t=1.04
	Özel	64	3.21	0.40	

*p < 0,05

6. SONUÇ

Bu çalışmada, sağlık sektörü çalışanları olarak hemşirelerin kişisel finansa verdikleri önem dahilinde benimsedikleri tutum ve davranışlar ele alınmıştır. Çalışma kapsamında, Kahramanmaraş ilindeki üniversite hastanesi ve özel hastanelerde çalışan hemşirelere anket uygulaması yapılmıştır. Bu anket çalışmasıyla, hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışlarının belirli demografik faktörlere göre farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutumları gelir düzeyi açısından farklılık göstermektedir. Gelir düzeyi 2001-3000 arasında olan hemşireler gelir düzeyi 1001-2000 TL arasında olan hemşirelere göre daha olumlu bir finansal tutum sergilemektedir. Hemşirelerin kişisel finans ile ilgili davranışlarının ise sadece eğitim durumu açısından farklılık gösterdiği saptanmıştır. Yapılan analizler sonucunda da bu farklılığın lise ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip hemşireler tarafından olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmanın sonuçları dikkate alındığında, gerek özel gerekse de devlet hastanesinde çalışan hemşirelerin kişisel finans ile ilgili olarak bireysel olarak ya da aile içerisinde benimsedikleri tutum ve davranışları demografik faktörlere göre çok da farklılık göstermemekte ve demografik faktörlerden sadece gelir düzeyi ve eğitim durumu bu tutum ve davranışlarında farklılık yaratmaktadır.

Sağlık çalışanı olarak hemşirelerin kişisel finans ile ilgili tutum ve davranışlarında eğitim durumu ve gelir düzeyi dışındaki faktörler de etkili olabilmektedir. Sadece gelir düzeyi farklılığı değil kişisel finans kapsamında gelirin dağılım biçimi de tutum ve davranışlarla yakından ilişkili olabilmektedir. Özellikle kişisel finans bağlamında çok fazla çalışmanın yapılmadığı Türkçe literatüre katkısının bulunmasının yanı sıra bu çalışma hemşirelerin sahip oldukları kişisel finansal bilgi düzeyinin belirlenip bu konuda kurum içi bir eğitime ihtiyaç duyup duymadıklarının belirlenmesine ve dolayısıyla da kişisel finans ile ilgili kararlarını tutum ve davranışlarının kurum içi verimliliklerini etkileyip etkilemediğine yönelik olarak daha ileri çalışmalarla desteklenebileceği öngörülebilmektedir.

KAYNAKÇA

- Çopur, Z. ve Şafak, Ş.. (2003). Ailede Gelirin Kullanımına İlişkin Karşılaşılan Problemlerin İncelenmesi. Aile ve Toplum Dergisi, Yıl:5 Cilt:2 Sayı:6, 7-15.
- Eagly & Chaiken.. (1993). “The impact of financial attitudes and knowledge on financial management and satisfaction of recently married individuals”, Financial Counselling and Planning, 9 (2), .59-75.
- Godwin, D.D.. (1990). “Family financial management”, Family Relations,39 (2), 221-228.
- Gönen, E., Özmete, E.. “Bireylerin Finansal İnançları, Kaygıları Ve Satın Alma Davranışları Açısından Finansal Yönetim Uygulamaları”, 23 Eylül 2006, <http://www.sdergi.hacettepe.edu.tr/egonen.pdf>.
- Jane Schuchardt, Dorothy C. Bagwell, William C. Bailey, Sharon A. DeVaney, John E. Grable, Irene E. Leech, Jean M. Lown, Deanna L. Sharpe, and Jing J. Xiao.. (2007). “Personal Finance: An Interdisciplinary Profession”, Financial Counseling and Planning, Volume 18, Issue 1, <https://www.afcpe.org/assets/pdf/vol1816.pdf>.
- Joo, S & Grable, J.E.. (2000). “Improving employee productivity:The role of financial counselling and education”, Journal of Employment Counselling, 37(1), 2-15.
- Marsh, B. A.. (2006). “Examining The Personal Finance Attitudes, Behaviors and Knowledge Levels of First-Year and Senior Students at Baptist Universities in The State of Texas” Doktora tezi, Graduate College of Bowling Green State University.
- Pankrow, D.. (2003). “Financial Values, Attitudes and Goals”, <http://www.ag.ndsu.edu/pubs/yf/fammgmt/fs591.pdf> .
- Parrotta, J.L. & Johnson, P.J.. (1998). “The impact of financial attitudes and knowledge on financial management and satisfaction of recently married individuals”, Financial Counselling and Planning, 9 (.2), 59-75.
- Struwig, M./ (2009). “The Personal Financial Attitudes Of SMME Business Owners In South Africa. Management in the New Economy. Classic and Modernity”, (Ed.) Marcin W. Staniewski ve Piotr Szczepankowski. Hannover: Druck und Verlag Europäische Akademie der Naturwissenschaften Hannover, s. 83-103.
- Struwig, F.W. & Plaatjes, W.A.. (2007). “Developing a framework to investigate the personal financial management knowledge of individuals”, South African Journal of Economic and Management Sciences, 10, 21-32.

<http://www.ikademi.com/orgut-sosyolojisi/312-tutum-ve-inanclar.html>.

<http://www.wealth-steps.com/importance-of-personal-finance.html#.UPvULyc08XO>.